

Professor Anker Brink Lund
Konsulent Preben Sepstrup
c/o Rambøll Management A/S
Nørregade 7A
1165 København K

København, 29. april 2008

Kære Anker Brink Lund og Preben Sepstrup,

I forbindelse med jeres igangværende udredningsarbejde om fremtidig omlægning af mediestøtten, hvor medieplatformene ligestilles, vil jeg gerne bidrage med erfaringer, holdninger og konkrete forslag. Det sker også i forlængelse af Anker Brink Lunds indlæg til bestyrelsen for Dansk Fagpresse (nu Danske Specialmedier), hvor du opfordrede os til at indsende så konkrete oplysninger og synspunkter som muligt.

- 1) Praktiske erfaringer 2000-08
- 2) Mediepolitiske holdninger
- 3) Konkrete forslag

Endvidere vedlægges bilag A-E til belysning af problemerne.

Jeg kan godt indrømme, at brevet hér har været et stykke tid undervejs, fordi jeg har puslet med tonen i det. Der knytter sig følelser til emnet, og stilen kunne være alt fra det polemiske, over det angribende, sarkastiske til det lettere opgivende – eller aggressive. Nu er det så endt med, at I får en (stort set) nøgtern version, som må være det mest redelige og forhåbentlig brugbare.

Men tag ikke fejl: Sagen er alvorlig og handler i høj grad om, hvilke medier og medieformer, der i fremtiden skal have lov til at overleve i et så stærkt statssubsidieret mediemarked. Statsmonopoler, udenlandsk ejede mediemastodonter – eller mindre som store private iværksætter-medier, der kan sikre pluralisme i demokratiet. TV 2 Radios triste lukning, der jo aldrig var sket, hvis ikke DR havde fået så massiv støtte i årtier, er et godt udtryk for det. Der er ingen tvivl om, at TV 2 Radio på et frit marked var blevet en kommerciel succes, der også havde tjent folkestyret.

1. Praktiske erfaringer 2000-08

Først et historisk rids af vores tilblivelse og de første otte års drift. I lyset af internettets fremmarch i 1998-99 og inspireret af bl.a. NetDoktor.dks daværende succes og min egen baggrund

som politisk journalist og som radio- og tv-medarbejder købte jeg domænet Altinget.dk 25. januar 2000 og stiftede 28. april 2000 Altinget.dk som et aktieselskab. Ideen var at lave en uvildig, kritisk netavis om dansk politik med det public service-sigte at medvirke til at nedbryde afstanden "Borger-Borgen".

Tre år senere, den 23. marts 2003, var det forbi i den forstand, at aktieselskabet gik i frivillig likvidation, hvor enhver fik sit, og hvor jeg købte stumperne ud for at fortsætte driften som personligt ejet virksomhed. Hvad var sket? Dot com-boblen var allerede i marts 2000 begyndt at briste med massive kursfald på Nasdaq-børsen, men ingen kunne vide, at det skulle komme til at vare til sommeren 2003.

Altinget.dk kom i luften i juni 2000 med gratis indhold og ubetydelige banner-indtægter. Ingen medier ville købe indhold (bl.a. i lyset af nedturen), eneste lyspunkt var optagelse i Folketingets Presseløge og dannelsen af en professionel bestyrelse med professor Jørn Henrik Petersen, SDU som formand og med bl.a. chefredaktør, adm. direktør Erik Bjerager, Kristeligt Dagblad som medlem.

Teknologisk Innovation skød 300.000 kr. ind hen over vinteren 2000/01 mod 14 pct. medejerskab, men da indtægterne fortsat udeblev, og krisen i it-verdenen blev ved, ville TekInno ikke indskyde mere. Derfor den frivillige likvidation. Vi klarede den med stort set ingen arbejdskraft, med enkelte ad hoc tipsmiddel-bevillinger og ved at arbejde journalistisk for andre (hovedsageligt Folketingets grundlovsdebat mv.)

Undervejs oplevede vi, at DR i november 2000 lakonisk udsendte en pressemeddelelse om, at nu startede man dr.dk/politik, et plagiat af vores koncept – for licensmidler. Men trods tæt kontakt med DR lykkedes det aldrig at få DR til at aftage stof fra os, hverken artikler eller politisk satire (som vi dengang producerede under navnet "Snapstinget").

Jeg havde udviklet konceptet "Kend din Kandidat", hvor brugeren kan matche sine holdninger og se, hvilken kandidat man er mest enig med. Da det ikke iflg. internationale eksperter var set før på nettet, forsøgte vi at få patent på konceptet - forgæves, da Patent- og Varemærkestyrelsen ikke fandt, at man kunne få patent på at udnytte software.

I valgkampen 2001, hvor kandidat-databasen skulle stå sin prøve, forsøgte jeg – også i lyset af akut pengemangel – at sælge udnyttelsesretten til DR (ved nyhedsdirektør Lisbeth Knudsen), men som valgdagen nærmede sig, var resultatet, at DR alene mod at kreditere Altinget.dk (markedsføringsværdi) ville udnytte vores omfattende arbejde med de dengang godt 1.000 kandidater, ligesom Berlingske alene ville betale 150.000 kr. i form af annonceplads.

På samme tid, som vi var økonomisk stærkt nødlidende, opstod dagbladsideen "Dagen", der i 2002 modtog ikke mindre end 7,1 mio. kr. i statsstøtte fra Dagspressens Finansieringsinstitut. Internetprojekter tænkte man så sent som i 2002 ikke på at fødselshjælpe.

I løbet af 2002 stod det klart, at aktieselskabets kasse var tom, og der var ingen til at fylde den op. Bestyrelsen afgik på mit ønske (de var villige til at fortsætte, men jeg kunne ikke honorere dem),

og ved likvidationen fik jeg et skattemæssigt værditab. Men Altinget.dk kunne altså fortsætte driften som enkeltmandsvirksomhed.

Efter sommeren 2002 var der to muligheder: Enten at lukke eller at opgive tanken om gratisindhold og indføre abonnementsbetaling – om muligt. Jeg vurderede, bl.a. i lyset af markedspresset fra dr.dk/politik, at Altinget.dk som politisk omnibuskoncept var for bredt til, at vi kunne opnå betaling, derfor lavede vi et "nichens-niche"-koncept i form af Altinget | Fødevarer og snart efter Altinget | Sundhed. Altinget.dks gamle, brede profil blev ændret til Altinget | Christiansborg med snævrere fokus på Folketinget og partierne. Vi begyndte lige så stille at sælge abonnementer. Men det gik langsomt, og forinden var gået mange måneders gratis udgivelser med tab. Så det økonomiske efterslæb var stort – og er dårligt nok indhentet i dag (læs: Vores egenkapital er ganske beskednen trods otte års drift).

Som så meget andet i erhvervslivet generelt og på internettet i særdeleshed betød sommeren 2003 et vendepunkt. Alt grønnedes. Og i august 2003 henvendte TV 2 sig med ønsket om et samarbejde, hvor Altinget.dk skulle levere stof til en ny sektion, politik.tv2.dk, og hvor TV 2 kunne være interesseret i at købe dele af Altinget.dks koncept (navnlig den omtalte kandidat-database) samt evt. en ejerandel. Det endte med en flerårig kontrakt om et samarbejde, der fortsat lever godt, hvor TV 2 køber en fast leverance og udnyttelsen af "Kend din Kandidat", og hvor mit fulde ejerskab til Altinget.dk er intakt. Kombineret med fremgang i vores eget salg af abonnementer har det betydet, at vi fra 2006 har kørt med (mindre) overskud og vækst. Selv om TV 2 (endnu) er statsejet, har vores relation karakter af et rent privat forretningsforhold.

21. juni 2006 overgik Altinget.dk så igen til drift i selskabsform i form af et ApS. Det første årsregnskab frem til 30. juni 2007 udviser en omsætning på 6,5 mio. kr., et overskud før skat på 488 tkr. og en overskudsgrad på 6,7%. Vi havde i perioden i gennemsnit 10 medarbejdere.

Budgettet for 07/08 og de hidtidige regnskabstal tyder på en omsætningsvækst på 15%, et resultat i underkanten af 06/07 og en lidt mindre overskudsgrad, bl.a. begrundet i investering i nye portaler - i år Altinget | Forskning & Innovation og Altinget | Uddannelse. Med ti journalister er vi i dag Christiansborgs næststørste redaktion – med ambition om at blive den største inden for to år efter at mediestøttens omlægning har skabt lige muligheder på mediemarkedet.

06/07 var første år, Altinget.dk kunne udvise overskud. Vi har som nævnt stort set ingen egenkapital ud over selskabskapitalen, og efter skat præsterer vi kun et resultat svarende til en journalist-årsløn. Vi er dermed fortsat i en skrøbelig situation, hvor vi ikke vil kunne overleve øget konkurrence fra andre medier, der begiver sig ind på vores nichens-niche markedsplads med afsæt i konkurrenceforvridende statsstøtte.

Moms? Vi blev fra starten pålagt at opkræve moms på vores abonnementer. Det stod ikke til diskussion, selv om det er stærkt konkurrenceforvridende i forhold til de momsfritagede dagblade, der i stærkt stigende grad laver nichemedier på nettet (lægger dagblade i dag moms på deres onlinesalg af f.eks. artikler? Det fremgår ikke af deres fakturaer, det bør I undersøge).

De få privatpersoner, vi havde bevaret som læsere efter overgang til betaling, faldt hurtigt væk. Nu har vi kun professionelle abonnenter som virksomheder, organisationer og myndigheder, der typisk kan trække moms fra. Altinget.dk opkræver og betaler netto et efter vores forhold betydeligt beløb i moms. I kalenderåret 2007 har ApS Altinget.dk i alt opkrævet 1.671.981 kr. i moms og netto betalt moms med 1.183.327 kr.

Endelig en bemærkning om "lobbytrykket", som politikerne altid må gøre sig klart, når de skal indsamle og vurdere viden forud for deres beslutninger. Dansk medielobbyisme består i dag hovedsageligt af DR og dagbladene. DR så at sige fordrer politikerne med deres egen hale (bruger licensmidler på at lobbye for endnu mere statsstøtte). Tænk, hvis en statsstyrelse var så aktiv i lobbymiljøet i Folketinget – direktøren ville blive bortvist af sin minister. Dagbladene udfører fra sit domicil Pressens Hus på basis af deres massive formuer et stort – og dygtigt – arbejde for at fastholde medieformens særprivilegier - eller næstbedst udskyde udfasningen (svarende til landbrugets evige forsøg på at forsinke udfasningen af EU's landbrugsstøtte).

Det hjælper os ikke, at dr.dk er annoncefri og dermed ikke er en spiller på annoncemarkedet. Markedet for internet-annoncer har i vores otte årige levetid været ikke-eksisterende for en netavis af vores størrelse. Den klassiske "handel" mellem DR og dagspressen – som har været bredt politisk anerkendt - hvor DR driver tv- og radiovirksomhed mod at holde sig fra at udgive aviser og at bringe reklamer, har dermed ingen eller kun ringe værdi for netmedier.

Internetmedierne er endnu få og små, og vi har ingen statsmidler at føre lobby for. Foreningen af Danske InternetMedier har Altinget.dk meldt sig ud af, fordi foreningen ingen mediepolitisk profil har (fordi medlemmerne DR og dagbladene efter min bedste overbevisning sikrer en tandløs politisk linje).

Danske Specialmedier (tidl. Dansk Fagpresse) er den eneste organisation, der taler specialmediernes sag, en sag der i stærkt stigende grad udspilles på nettet. Jeg vedlægger som bilag B det mediepolitiske uddrag af formandens generalforsamlings-beretning samt som bilag C en kronik af direktøren.

Producentforeningen, der er Altinget.dks arbejdsgiverorganisation, og som i vinter har hjulpet os med at forhandle en overenskomst på plads med Dansk Journalistforbund og vores journalistiske medarbejderforening, gør politisk endnu ikke så meget på new mediafronten, da medlemstallet på dette område i forhold til film- og tv-producenter ikke er vokset så meget, som vi håbede.

2. Mediepolitiske holdninger

Selv om lighed er et udbredt, bredt accepteret mantra i dansk politik, er de nuværende mediestøtteordninger (navnlig nulmoms, distributionsstøtte og licens) udtryk for ulighed, der begunstiger de veletablerede medier på gamle tekniske platforme og hindrer iværksættere på moderne platforme i at etablere sig og skabe en fornuftig forretning. Det kan og skal laves om senest ved indgåelse af næste medieforlig, hvis man skal forvente, at de ikke tilgodesete platforme i fremtiden skal acceptere det danske skatte- og afgiftssystem. Man kan også sige, at vi naturligvis

er rede til fortsat at tjene det danske samfund fra dansk jord, hvis det inden for 1-2 år begynder at yde os lige muligheder.

Ofte halter politiske beslutninger efter den teknologiske udvikling, og der er stor træghed i at flytte støtte fra udtjent teknik til fremtidsrettet teknik. Fra old media til new media. I dag fremelsker samfundet tilbageskuende medieteknologi og hindrer indtrængning på mediemarkedet af fremtidsrettet teknologi.

Problemerne i den nuværende situation er bl.a.:

- DR breder sig politisk ukontrolleret med mere og mere specialiserede nichesites, senest dr.dk/sundhed, der er en direkte trussel mod f.eks. Altinget | Sundhed. DR har trods mødeaktivitet endnu engang afvist at købe stof af os, f.eks. sundhedsstof. Tværtimod har institutionen "tilbudt" os, at de ville udnytte vores stof og i øvrigt sælge os plads som sponsor. Politisk helt uantageligt.
- DR kan slippe af sted med ikke at købe netindhold hos private leverandører.

Dagblade udnytter deres nulmoms og distributionsstøtte til at skabe netindhold på for netmedierne konkurrenceforvridende vilkår. De - nogle gange udenlandsk ejede - monopollignende selskaber indtager markedspositioner i disse år på grundlag af skævvridende statsstøtte, der holder de små, danske iværksættere fra fadet. Lidt polemisk, hvis I eller andre kan bruge det, kan man sige, at "den nuværende mediestøtte er "upstairs"-økonomi, hvor statsmagten giver til de rige (mediemonopolerne) og holder små downstairs-iværksættere fra fadet. Desuden bruges milliard-særstøtten til dagblade direkte til at smide om sig med gratisaviser på gader og stræder. Alene miljømæssigt er det til skade for samfundet - modsat vores rene internet-teknologi."

Nemtest og bedst for Altinget.dk og andre rene netmedier var, om al mediestøtte forsvandt. Det ville med ét betyde en markant markedsstyrkelse og forøgelse af vores værdi, så den matchede vores indsats/investering/risikovillighed. Næstbedst er en ligestilling støttemæssigt med de traditionelle platforme, se punkt 3 samt bilag A (brev til skatteministeren om konkurrenceforvridende momsvilkår).

Internet, tror jeg, kan genoplive mange af Danmarks historiske kvaliteter med nærhed og privat foretagsomhed, simpelthen fordi nettet bliver mediernes fælles distributionsform, og fordi nettet er bedst til nichens-niche. Det er ikke sundt, at alle i et samfund skal se og høre det samme - det medfører ensretning og risiko for magtfordrejning. Det er bedre, at hver dansker har en skov af forskellige medietilbud, som passer særligt til hans/hendes individuelle, personlige interesser. Jeg kunne godt drømme om den dag, hvor journalister lige så ofte ejede deres egen netavis, som landmænd i nogle gode årtier i det 20. århundrede ejede deres egen gård og deres produktionsjord.

Synes forskerne og politikerne selv, at internetrevolutionen har betydet en sand underskov af små, nye netmedier? Nej, vel? Mediekoncentrationen er derimod taget til, til skade for pluralisme i folkestyret.

3. Konkrete forslag

Kulturministeren har som grundlag for jeres arbejde udstukket, at det skal tage udgangspunkt i at afdække muligheden af en omfordeling af det nuværende mediestøtte-tryk, så nye medieformer også inddrages. Denne politiske kendsgerning vil jeg også lægge til grund nu.

Hvis Altinget.dk og andre nuværende og kommende netaviser skal stilles lige i den hårde konkurrence på mediemarkedet, kan følgende skridt anbefales:

- 1) Rene internetmedier med selvstændigt redaktionelt indhold inden for samfund, politik, debat og kultur (privat public service) skal **ligestilles momsmæssigt** med dagblade. Nulmoms til begge parter eller en ligelig moms til begge parter – som i udlandet. (Se også bilag E, hvor skatteministeren i sit brev til os lover at fastholde dagbladernes nulmoms, mens netaviser grundet en dansk særregel i EU samt EU's generelle regler ifølge ministeren ikke kan få reduceret moms. Dette udgangspunkt i regeringen gør det sværere for kulturministeren ved næste medieforlig at omfordele mediestøtten på grundlag af jeres udredningsarbejde.). Danmark må om nødvendigt tage en sag med EU-systemet.
- 2) Begrebet "**distributionsstøtte**" ændres til **produktionsstøtte**. Internet har fjernet udgiften ved distribution – en støtte hertil kan politisk kun opfattes som et forsøg på at udskyde det tidspunkt, hvor print må give endeligt op over for online, så dagblade kan nå at indtage online-positionerne, før andre - f.eks. unge journalist-iværksættere - kan trænge ind og få fodfæste.
- 3) Der indføres et "**netbidrag**" til private udgivere af selvstændigt public service indhold (= uvildigt, kritisk indhold inden for politik, samfund, debat, kultur). F.eks. antal sidevisninger ganget med en væsentlighedsfaktor, fastsat af en uvildig myndighed, med repræsentanter for de privatejede online-publicister, Danske Specialmedier, Producentforeningen, evt. Copy-Dan mv. Dette vil svare til den eksisterende ordning på tv-området (kabel-vederlaget), hvor tv-producenter kompenseres, når deres programmer sendes som kabel-tv mv.
- 4) Producenterne bag netmedierne skal have direkte adgang til det såkaldte **blankbåndsvederlag**, i det vores ophavsretsbeskyttede materiale i vid udstrækning kopieres til eksterne digitale databaser, udprintes og kopieres eller på anden måde videreanvendes, uden at vi direkte er impliceret med et salg.

- 5) **Det digitale bibliotek styrkes** ved at folke- og forskningsbiblioteker i stigende grad får til formål at abonnere på digitalt kvalitetsstof, naturligvis navnlig på vores eget sprog: dansk. Man kunne godt forestille sig en politisk afgørelse ved næste medieforlig, hvor efter f.eks. Altinget.dk bliver "**must carry**" for det danske biblioteksvæsen. Har samfundet ikke en ret til at få indsigt i det stof (hidtil 100.000 artikler), vi akkumulerer, og som kun findes bag vores login-sikkerhedsdør? Vi er ikke – og bliver ikke – leverandører til dagblads-ejede InfoMedia.

- 6) **Public Service Fond.** Personligt er jeg tilhænger af en public service fond, hvor de milliarder, samfundet nu engang vil bruge på oplysning i demokratiet for at sikre denne styreformers overlevelse, placeres og fordeles. Dvs. licens, værdi af nulmoms, distributionsstøtte mv. Hér skal alle medier kunne søge på lige fod, hvor public service-tunge new media som tv2.dk, borsen.dk og Altinget.dk prioriteres, ligesom DR kan søge, hvis institutionen selv fortsat ønsker at producere.

- 7) **Dr.dk skal tæmmes** til at være et, humoristisk udtryk, "Pr.dk" Dr.dk skal primært bringe udvidede tv- og radioprogrammer for sig selv og må ingensinde mere dække områder, hvor private aktører er villige til at arbejde vedholdende. Nicheportaler for eksempelvis dr.dk/sundhed og for hver kommune skal direkte forbydes af medieforligskredsen (præcisering af public service-kontrakten med DR), fordi de har til hensigt at lukke – i eller hvert fald indebærer langsom udfasning af - etablerede, private medieudbydere. Det er samfundsmæssigt vanvittigt at betale en offentlige institution for noget, som private er parate til selv at finansiere – samt bidrage med indkomst- og selskabsskat for.

- 8) **DR skal tvinges til at udlicitere** deres interaktive redaktioner og tekniske faciliteter, svarende til udviklingen på tv-siden, dog gerne på højere/mere ambitiøst niveau. Det kunne være 25% i det nye medieforligs første løbeår, stigende til 50%, så DR kan nå at omstille sig ved naturlige fratrædelser mv. Det vil bøde lidt på, at den private internetbranche skal tåle tilstedeværelsen af offentligt understøttede konkurrenter.

- 9) **Ritzau undersøges.** Under den nuværende mediestøtte har det vist sig umuligt at etablere et med Ritzau konkurrerende nationalt nyhedsbureau, der derfor har de facto monopol. Medieforskerne bør undersøge omstændighederne, da DR sidste år blev medejer af det ellers dagblads-ejede foretagende. DRs betaling med statsmidler for at komme ind i ejerkredsen er ifølge eksperter udtryk for konkurreceforvridning og magtfordrejning, Ritzau har ikke tilbudt f.eks. os medejerskab. Ritzau er på samme tid et de facto monopol og ejet af en snæver/bestemt del af mediemarkedet - uden for online mediernes rækkevidde. TV 2 har på sin side sympatisk takket nej til medejerskab. Ritzau kan i stigende grad tænkes at udsætte medier uden for deres ejerkreds for ulige konkurrence via ulige mediestøtte.

Så vidt ni konkrete punkter, der anbefales som grundpiller i det næste medieforlig. Hvis ikke vi ligestilles i den forbindelse, frygter jeg for Altinget.dks overlevelse på bare 3-4 års sigt ved fortsat drift fra dansk jord, som vi naturligvis altid vil foretrække som det mest ordentlige og hæderlige.

Misforstå os ikke – vi er glade for ”det joviale danske samtaledemokrati”, hvor der er ubegrænset ytringsfrihed og etableringsret. Vi er stolte over at have lavet faste, overenskomstdækkede arbejdspladser og over at betale skat og moms til samfundskassen.

Nu mangler vi bare den lige ret og de lige vilkår. Det er politikernes ansvar, straks I forskere har afdækket deres mulighed at skabe lige muligheder på mediemarkedet på grundlag af det nuværende, politisk bredt accepterede danske mediestøtte-tryk.

Med venlig hilsen,

Rasmus Nielsen
Ejer af Aps Altinget.dk
Direktør, politisk redaktør

Bilag

- A: Brev til skatteministeren om forskelsbehandling på momsområdet
- B: Mediepolitisk afsnit i beretning til generalforsamling hos Dansk Fagpresse 2008
- C: Kronik af direktøren i Dansk Fagpresse vedr. konkurrenceforvridende statsstøtte
- D: Notat i moms-ulighed mellem dagblade og tidsskrifter i europæiske lande
- E: Svar fra skatteministeren på bilag A

Cc:

Kulturminister, MF Brian Mikkelsen (K)
Skatteminister, MF Kristian Jensen (V)
Danske Specialmedier, direktør Christian Kierkegaard
Producentforeningen, direktør Klaus Hansen

